

Johannes 16

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onder aan de tekst staan).

Inhoud van deze les

Verdrukking voor de gelovigen (16:1-6).....	1
Het werk van God de Geest in de wereld (16:7-11).....	2
Het werk van God de Geest in de Gemeente (16:12-15).....	3
De terugkeer van God de Zoon (16:16-24).....	4
De liefde van God de Vader (16:25-33).....	5

Overzicht

De nadruk in Johannes 14 is *troost*. De nadruk in Johannes 15 is *aansporing*. De nadruk in Johannes 16 is *voorspelling*. In Johannes 15 werden de discipelen opgedragen wat zij moesten doen, maar in Johannes 16 voorzegt Jezus wat de Drie-enige God voor de discipelen zal doen. Jezus *doet beloftes* aan zijn discipelen. Hij belooft dat hij hen niet alleen zal laten, maar dat hij de heilige Geest zal sturen en hij belooft dat ze hem zullen zien na zijn opstanding. De overwinning van de christenen is zeker!

Uitleg:

Verdrukking voor de gelovigen (16:1-6)

***16:1.** Deze dingen heb ik tot jullie gesproken (en mijn woorden blijven in jullie oren doorklinken met blijvend effect), zodat jullie niet verstrikt zullen raken. Het werkwoord 'spreken' staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Het woord 'verstrikt raken' betekent 'in een valstrik (een overtreding van de morele wet, ongeloof of valse leerstelling) terecht komen'. Het passief hiervan betekent 'over het Woord struikelen en ten val komen' (Matteüs 13:21) of 'door zonden (onderdrukking, haat, verraad en moord) ten val komen' (Matteüs 24:9-10). Hier betekent de aoristus passief van het werkwoord 'onverhoeds verstrikt raken', bijvoorbeeld door ontmoediging ten gevolge van de haat van en de vervolging door de wereld. Of verstrikt raken door twijfel over Jezus, of hij inderdaad de Heerser van deze slechte wereld is. Of verstrikt raken door teleurstelling in hoge verwachtingen van Jezus. Teleurstelling en ontmoediging zijn onvermijdelijk! Maar alle ellende en moeilijke omstandigheden zijn een onderdeel van Gods plan met zijn discipelen (vgl. Romeinen 5:3-5; 8:28).

***16:2.** Zij (de wereld) zullen jullie uit de synagoge verbannen. Er komt zelfs een uur dat iedereen die jullie doodt meent daarmee een dienst aan God te bewijzen. De felle haat van de Joodse godsdienstige leiders jegens de discipelen van Jezus komt tot uiting in hun verbanning uit de Joodse synagogen, en daarmee ook uit de Joodse gemeenschap. Buiten de Joodse religieuze gemeenschap gestoten worden betekent gelijktijdig buiten het sociale en economische leven van Israël gestoten worden (vgl. 9:22). Hun vroegere familieleden en kameraden zullen de discipelen als verraders en zelfs als ongelovigen beschouwen. Hun families zullen ze als 'dood' opgeven en verbannen. Zij zullen hun baan verliezen. Ze zullen vervolgd worden (vgl. Handelingen 26:9). Ze zullen geen eerbare begrafenissen ontvangen. Ze zullen zelfs gedood worden! Dat uur was dichtbij gekomen.

***16:3.** Deze dingen zullen zij doen, omdat zij niet tot erkenning van mijn Vader of van mij gekomen zijn. Het werkwoord 'kennen' (Grieks: ginosko) betekent hier 'erkennen' (vgl. 1:10). De vijandige wereld heeft haar eigen 'god' geschapen. Deze 'god' was niet 'de God en Vader van onze Heer Jezus Christus' (2 Korintiërs 1:3). De ware God heeft zich in de profeten van het Oude Testament en niet in andere zogenaamde 'profeten' geopenbaard (vgl. 1 Petrus 1:10-12, Hebrëeën 1:1-2). Hij heeft zich in Jezus Christus en niet in enige ander godsdienstige figuur geopenbaard (1:18; 14:9; vgl. Matteüs 10:40; Lucas 10:16). De vijandige wereld kent noch erkent noch dient deze ware God! Deze nalatigheid berust niet op *onkunde*, want zij hebben Gods woorden gehoord en Gods werken gezien (15:22,24; vgl. Romeinen 1:19-20; 2:14-15; 3:19-21). Hun nalatigheid berust op *onwil*. Ze weigeren de waarheid te erkennen (Romeinen 1:18-32)! De schuld bij het verloren gaan van deze mensen rust helemaal bij henzelf.

***16:4.** Deze dingen heb ik tot jullie gesproken (en mijn woorden blijven in jullie oren doorklinken met blijvend effect), zodat wanneer hun uur aanbreekt jullie mogen denken aan wat ik over hen gezegd heb. Jezus voorspelt en waarschuwt daarmee wat er spoedig gaat gebeuren. Het uur van deze gebeurtenissen. Dan moeten de discipelen de gebeurtenissen niet als iets vreemds of onverwachts beschouwen (vgl. 1 Petrus 4:12).

Deze dingen heb ik niet vanaf het begin tegen jullie gezegd, omdat ik nog met jullie was. In Matteüs 5:10-12 voorspelt Jezus vervolgingen en tegenstand in het algemeen. In Matteüs 10:16-39 voorspelt Jezus de verschillende uiterlijke vormen van vervolging (arrestatie, geselen, doden, uitschelden). Maar in Matteüs 10:22,24,25,40 en

Johannes 15:20-21 openbaart hij de verborgen redenen voor vervolgingen. De haat van de wereld is een haat tegen God de Vader en Jezus Christus! En wanneer de Joodse godsdienstige leiders Jezus gekruisigd hebben, zullen zij de christenen vervolgen. Het boek Openbaring openbaart deze waarheid in symbolen: eerst haat en vervolgt de draak Jezus Christus (Openbaring 12:4-5), vervolgens de Gemeente (Openbaring 12:13) en ten slotte de individuele christenen (Openbaring 12:17)!

***16:5.** Nu ga ik weg naar hem die mij gezonden heeft, maar niemand van jullie vraagt me: “Waar gaat u naartoe?” Eerder hadden de discipelen vragen over waarheen Jezus ging (13:36; 14:5). Toen had hij duidelijk gezegd dat hij niet naar een of andere plaats op aarde gaat, maar naar zijn Vader in de hemel (14:28). Nu zouden de discipelen vragen kunnen stellen over wat dit heengaan naar de Vader voor Jezus en voor de discipelen zou betekenen, maar ze vroegen niets!

***16:6.** Verdriet heeft jullie harten vervuld (en jullie zijn blijvend verdrietig), omdat ik al deze dingen aan jullie gezegd heb (en mijn woorden blijven maar doormalen in jullie denken). De werkwoorden ‘vervullen’ en ‘zeggen’ staan in de voltooid tegenwoordige tijd. De discipelen stelden geen vragen omdat zij verdrietig waren. Ze voelden alsof zij in de steek gelaten zouden worden.

Het werk van God de Geest in de wereld (16:7-11)

***16:7.** Maar ik zeg deze waarheid tegen jullie: het is in jullie voordeel dat ik wegga. Want als ik niet wegga zal de Helper zeker niet tot jullie komen. Maar als ik ga zal ik hem tot jullie zenden. Jezus had al eerder duidelijk gemaakt dat het in hun voordeel was dat hij wegging: hij ging een plaats voor hen voorbereiden (14:2). Hij zou hen in staat stellen de grotere werken te doen (14:12). Hij zou hen dieper inzicht geven in de wezenlijke relatie tussen God de Vader en God de Zoon (14:20). Hij zou nog veel dichter bij hen zijn, want hij zou *in* hen komen wonen door zijn Geest (14:16,17,28).

De belangrijkste reden waarom het tot groot voordeel voor de discipelen is dat Jezus Christus in zijn menselijke natuur weg gaat is dat anders de heilige Geest, de Helper, niet zou komen. Het vertrek van Jezus is *naar zijn menselijke natuur*, via het kruis, waardoor hij de verlossing als verzoening en vergeving van zonden voor zijn mensen bewerkt. De terugkomst van Jezus (vgl. 14:28) is *naar zijn volkomen geestelijke natuur*, een terugkomst in de heilige Geest, waardoor hij het voltooid verlossingswerk van Jezus toepast in de levens van zijn mensen door al de komende eeuwen heen (vgl. Romeinen hfst 8; Galaten 4:4-7)! Maar de heilige Geest kan geen verworvenheden van Jezus Christus toepassen als er nog geen verworvenheden zijn! Eerst moet Jezus Christus aan het kruis sterven, uit de dood opstaan, naar de hemel opvaren en de troon in de hemel bestijgen.

Er is een volmaakte samenwerking tussen God de Vader, God de Zoon en God de heilige Geest in hun werken, want de Vader zendt de Geest (14:26), de Zoon zendt de Geest (15:26; 16:7) en de Geest gaat!

Hij zendt de Geest ‘tot jullie’, om van aangezicht tot aangezicht met de Gemeente te staan (Efeziërs 2:22). De invloed van de Geest wordt ook in de wereld gevoeld (16:8-11).

***16:8.** Wanneer hij (de Helper) komt, zal hij de wereld ‘overtuigen’ met betrekking tot zonde, gerechtigheid en oordeel. Het woord ‘overtuigen’ (Grieks: elengcho) heeft vele betekenissen:

- ‘aan het licht brengen’ of ‘ontmaskeren’ van duistere zaken (Efeziërs 5:11),
- ‘overtuigen’ van de waarheid en de werkelijke toedracht van zaken ‘bewijzen’ (16:8),
- zonde en schuld bij ‘het geweten brengen’, ‘schuldig bevinden’ aan goddeloze woorden en daden (Judas 15),
- ‘berispen’ of ‘op de kop geven’ van leiders die in zonde volharden (1 Timoteüs 5:20),
- ‘weerleggen’ van valse leerstellingen (Titus 1:9), en zelfs
- ‘bestrafen’ van kinderen (Hebreeënen 12:5).

De heilige Geest doet al deze dingen. Uit Handelingen 2:22-41; 7:51-57; 9:1-6; 1 Korintiërs 14:24; 2 Korintiërs 2:15-16; Titus 1:13 leren we dat dit leidt tot bekering en verlossing bij sommigen en tot verharding en verdoemenis bij anderen.

***16:9.** met betrekking tot zonde, omdat zij niet voortdurend in mij geloven.

- Het werkwoord ‘geloven’ staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Misschien hebben sommige mensen wel voor een tijdje met hun verstand en volgens hun traditie bepaalde dingen geloofd, maar ze hebben niet geloofd met een voortdurend en volhardend geloof.
- De heilige Geest brengt zonde aan het licht. ‘Zonde’ is het enige dat Gods doel of bedoeling mist. Bij sommige mensen wekt de heilige Geest een schuldgevoel op dat leidt tot berouw en inkeer (Handelingen 2:37). De grote zonde is echter dat zij Jezus Christus niet in geloof hebben aangenomen, maar verworpen (3:18; 12:37,48).
- Het is duidelijk dat mensen niet tot geloof komen zonder een persoonlijke overtuiging van hun zonden en een overtuiging dat zij een Verlosser nodig hebben. God keert zich tegen de hoogmoedige (1 Petrus 5:5).

***16:10.** met betrekking tot gerechtigheid, omdat ik naar de Vader ga en jullie mij niet meer zien.

- Gerechtigheid heeft iets te maken met het heengaan van Christus. De Joden zullen Jezus behandelen als een misdadiger (18:30) en zij zullen roepen: ‘Hij moet sterven!’ omdat zij menen dat Jezus onrechtvaardig is (19:7).
- Precies het tegenovergestelde is waar: omdat Jezus volkomen rechtvaardig (zondeloos, 8:46) is en door zijn kruisdood de gerechtigheid voor zijn mensen verworven heeft, zal hij uit de dood opstaan, naar de hemel

opvaren en aan de rechterhand van God de Vader plaatsnemen om zijn gerechtigheid (verdiend aan het kruis) door de Geest toe te passen in de harten en levens van zijn mensen. De Geest zal de wereld overtuigen dat deze gang van zaken terecht is. De opstanding uit de dood en de hemelvaart zijn de bewijzen dat Jezus de Heilige en Rechtvaardige is en dat hij de weg naar het leven wijst (Handelingen 3:14-15; 7:52). “God heeft hem die de zonde niet kende voor ons één gemaakt met de zonde, zodat wij door hem rechtvaardig voor God konden worden” (2 Korintiërs 5:21; 1 Petrus 3:18).

iii. Het is duidelijk dat de rechtvaardiging van Jezus tegelijk de verdoemenis van de wereld (en satan en zijn mensen) is.

***16:11.** met betrekking tot oordeel, omdat de heerser over deze wereld veroordeeld is (en zijn veroordeling is een eeuwige tegenwoordige werkelijkheid).

i. ‘De heerser van deze wereld’ is de satan die macht over de volken in alle landen uitoefent (vgl. Lucas 4:6), de ongelovigen met zijn leugens verblindt (2 Korintiërs 4:3-4) zodat zij de weg van satan opgaan (Efeziërs 2:2). Gedurende de periode van het Oude Testament had hij heel veel macht (vgl. Daniël 10:13,20), maar nooit absolute macht (vgl. Jesaja 14:24,27). Aan het begin van de periode van het Nieuwe Testament wordt zijn macht beknot.

ii. In Johannes 12:31-32 wordt de heerser van de wereld ‘uitgebannen’. Het woord ‘uitgebannen’ in vers 31 (hetzelfde woord als in Openbaring 12:9) wordt verklaard door het woord ‘trekken’ in vers 32. De satan wordt door ‘de verhoging’ van Jezus Christus aan het kruis en daarna door ‘de verhoging’ in de opstanding, hemelvaart en troonsbestijging in de hemel van Jezus Christus uit zijn heerschappij geworpen (vgl. Matteüs 12:28-30; Lucas 10:18; Johannes 12:31-32; Kolossenzen 2:15; 1 Johannes 3:8). ‘Nu’, d.w.z. aan het begin van de periode van het Nieuwe Testament zal satan uit deze machtspositie over de volken uitgebannen worden en zal zijn macht aan banden gelegd, beperkt, beknot worden, zodat hij niet langer met zijn leugens de volken van het evangelie weg kan houden (vgl. Openbaring 12:6-12; 20:1-3). Van toen af aan trekt Jezus Christus door de verkondiging van het evangelie (Jakobus 1:18; 1 Petrus 1:23) en de onweerstaanbare werking van de heilige Geest (3:3-8) mensen uit alle volken naar zich toe en worden zij vanuit de macht van de duisternis overgebracht naar het koninkrijk van Jezus Christus (Kolossenzen 1:13)! De satan verliest steeds meer zijn macht over de volken!

iii. In Johannes 16:11 staat de heerser van de wereld ‘veroordeeld’. Het werkwoord ‘veroordelen’ staat in de voltooid tegenwoordige tijd hetgeen een blijvend effect aanduidt: zijn veroordeling blijft een eeuwige tegenwoordige werkelijkheid! Toen satan door middel van de godsdienstige leiders van de Joden en van Judas Jezus veroordeelde, veroordeelde hij zichzelf! Omdat de wereld het advies van satan blijft volgen, blijft de wereld ook veroordeeld.

De heilige Geest helpt de Gemeente bij haar verkondiging van het evangelie. Hij overtuigt de wereld van zonde, omdat de wereld niet in Jezus gelooft; van gerechtigheid, omdat de wereld Jezus ten onrechte als misdadiger veroordeelt; en van oordeel, omdat de wereld satan blijft volgen. Met andere woorden: de heilige Geest overtuigt de wereld van zonde (dat zij de Verlosser Jezus nodig heeft, vgl. Handelingen 2:23), van gerechtigheid (dat alleen de Verlosser Jezus mensen kan rechtvaardigen, vgl. Handelingen 2:22,36,38) en van oordeel (dat degene die de Verlosser Jezus verwerpt, verdoemd staat, vgl. Handelingen 2:25).

Het werk van God de Geest in de Gemeente (16:12-15)

***16:12.** Ik heb jullie nog veel meer te zeggen, maar jullie kunnen het nog niet verdragen.

De openbaring van Gods verlossingsplan is nog niet voltooid. Jezus heeft nog veel meer tegen zijn discipelen te zeggen. Deze dingen kunnen nu nog niet gezegd worden om twee redenen:

i. Jezus was nog niet klaar met zijn verlossingswerk. Voordat Jezus de discipelen kan onderrichten in de betekenis van zijn kruisdood, opstanding, hemelvaart, troonsbestijging en uitstorting van de heilige Geest, moest hij eerst nog sterven, opstaan, opvaren naar de hemel, Gods troon bestijgen en de heilige Geest uitstorten.

ii. De discipelen waren nog niet gereed om de openbaring te ontvangen. De discipelen konden dit onderricht nog niet verdragen, want zij hadden de heilige Geest nog niet ontvangen. Jezus had hun zondige hoogmoed ontmaskerd (13:14; Lucas 22:24). Deze zelfde nacht zouden zij allen aanstoot aan hem nemen en wegvluchten (16:32; vgl. Matteüs 26:31). Zonder de Geest waren ze traag in het begrijpen van geestelijke dingen (13:36-37; 14:8,9,22; 16:5-6).

***16:13.** Wanneer hij komt, de Geest van waarheid, zal hij jullie in de hele waarheid leiden. Het woord ‘leiden’ is letterlijk ‘leiden in de weg’. De Geest duwt niet, maar leidt. Hij oefent invloed uit op het denken en geweten van de gelovige. De ‘hele (objectieve) waarheid’ is een aanduiding van de volledige christelijke leer met betrekking tot rechtvaardiging, heiliging en verheerlijking. De Geest legt nooit de nadruk op één leerstelling ten koste van een ander leerstelling. De Geest heeft geen dogmatische voorkeuren. De Geest doet ons de bijbel verstaan zoals de Drieënige God dat wil.

Hij zal niet vanuit zichzelf spreken, maar wat hij maar hoort zal hij spreken. God de Vader, God de Zoon en God de Geest hebben (of delen) één goddelijk wezen! Gods wezen is Geest (4:24). God de Vader en God de Zoon ontmoet

ten elkaar in de Geest. Wat God de Geest ook maar van God de Vader hoort, spreekt of fluistert hij door het Woord in de harten van gelovigen. God de Geest doorzoekt steeds de diepten van God en deelt het aan de gelovigen mee (1 Korintiërs 2:10-12). God de Geest is als God de Zoon op de aarde, die ook alleen spreekt wat hij van God de Vader hoort (3:11; 7:16; 12:49; 14:10,24; vgl. Matteüs 11:27).

en hij zal aan jullie aankondigen (bekendmaken) wat komen gaat. Deze toekomstige dingen zijn opgetekend in de nieuwtestamentische boeken Handelingen, de brieven en Openbaring! Hij voorspelt niet zozeer de precieze gebeurtenissen die gaan gebeuren (vgl. Handelingen 20:22-23), maar vooral de onderliggende principes, zoals in Openbaring.

***16:14-15.** Hij zal mij verheerlijken, omdat hij wat van mij is zal nemen en aan jullie zal aankondigen (bekendmaken). Alles wat de Vader heeft is van mij. Daarom zei ik dat hij wat van mij is neemt en aan jullie aankondigt (bekendmaakt).

- i. Alles – de openbaring van God, de openbaring van het plan en de wil van God, de verwerving van verlossing, het beheer over de toepassing van deze verworven verlossing door de eeuwen heen, het tot stand brengen van het koninkrijk en de heerschappij over het koninkrijk – is door God de Vader aan God de Zoon toevertrouwd (Matteüs 11:27). Alles wat God de Vader heeft, is van God de Zoon (16:15).
- ii. Er bestaat tussen de drie personen van de Drie-enige God een eeuwige en vrijwillig aangenomen relatie van liefde en samenwerking en ieder werkt voor de heerlijkheid (goddelijke grootheid en eer) van de ander. Tijdens zijn eerste komst heeft God de Zoon God de Vader verheerlijkt door de voltooiing van dit verlossingswerk op aarde (17:4). Bij de opstanding, hemelvaart en troonsbestijging verheerlijkt God de Vader God de Zoon (17:5; vgl. Openbaring hfst 5). Na de uitstorting van de heilige Geest zal God de Geest God de Zoon verheerlijken door wat God de Zoon verdiend heeft door de eeuwen heen toe te passen in de levens van de mensen van God de Zoon. Hij zal God de Zoon verheerlijken door de betekenis van wat God de Zoon in de evangeliën geleerd heeft en gedaan heeft in de boeken Handelingen, brieven van Paulus, de algemene brieven en Openbaring volkomen duidelijk uit te leggen (16:14-15). Wat God de Zoon geleerd heeft over het doel en wijze van verlossing, het koninkrijk en zijn wederkomst, zal God de Geest in de geschriften van de apostelen verder uitwerken. God de Zoon voltooit zijn onderricht door God de Geest en God de Geest garandeert dat niets van de openbaring van God in en door Jezus Christus verloren gaat, maar juist dat de vier evangeliën, Handelingen, de brieven van Paulus, de algemene brieven en Openbaring absoluut volledig en ongeschonden opgetekend zullen worden in de bijbel (14:26)! Elk schriftwoord (de hele bijbel) is door de Drie-enige God die Geest is (4:24) geïnspireerd (2 Timoteüs 3:16). Tijdens de toepassing van het volbrachte verlossingswerk door God de Geest zal God de Zoon door de eeuwen heen God de Vader verheerlijken door de gebeden van zijn mensen te verhoren (14:13).

De terugkeer van God de Zoon (16:16-24)

***16:16.** Nog een korte tijd en jullie zien me niet meer, en na nog een korte tijd en jullie zullen mij zien. Jezus voorzegt over zichzelf, dat hij terugkomt. Maar zijn terugkomst na deze korte tijd is niet in een menselijk lichaam, maar in de heilige Geest!

- i. Jezus voorzegt dat hij ‘een korte tijd’ weggaat. Deze voorzegging staat in de context waar hij over de heilige Geest spreekt (14:19; 16:16). In 14:19 voorzegt Jezus dat hij de discipelen niet als wezen achterlaat, maar dat hijzelf tot hen terugkomt in de heilige Geest. Jezus verwijst dan naar de uitstorting van de heilige Geest op Pinksteren. De korte tijd is de periode tussen Hemelvaart en Pinksteren. In hoofdstuk 16 spreekt Jezus over het werk van de Geest na de dag van Pinksteren in de wereld (16:7-11) en in de Gemeente (16:12-15). De christenen zien dan door het geloof hoe de Geest van Christus tegenwoordig werkzaam onder hen is en in de Geest van Christus zien zij Christus zelf. De periode na de korte tijd is dan de periode van de Geest, tussen Pinksteren en de wederkomst van Christus.
- ii. Het is niet juist een onderscheid te maken tussen de terugkomst van Jezus bij zijn opstanding uit de dood enerzijds en de terugkomst van Jezus bij de uitstorting van de heilige Geest anderzijds, omdat die twee onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De kruisiging wijst vooruit naar de opstanding. De opstanding wijst vooruit naar de uitstorting van de Geest. De uitstorting van de Geest wijst vooruit naar de wederkomst. Ze worden samengevat met de belofte: “Houd dit voor ogen: *ik ben met jullie*, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld” (Matteüs 28:20).

***16:17-18.** Daarop zeiden een paar van zijn discipelen tegen elkaar: “Wat betekent wat hij nu zegt: ‘Nog een korte tijd en jullie zien me niet meer, en nog een korte tijd en jullie zullen mij zien?’ En ‘omdat ik naar de Vader ga.’” Ze zeiden: “Wat betekent wat hij zegt: ‘Een korte tijd’. We begrijpen niet wat hij zegt.” De discipelen zijn verward. Enerzijds zegt Jezus dat hij ‘een korte tijd’ weg gaat en dan zullen de discipelen hem weer zien (16:16). Dus hij blijft afwezig voor een korte tijd. Anderzijds zegt Jezus dat hij naar de Vader gaat en dat zijn discipelen hem niet meer zullen zien (16:10). Dus het lijkt als of zijn afwezigheid definitief is.

***16:19.** Jezus begreep dat zij hem iets wilde vragen. Hij zei tot hen: “Zoeken jullie onder elkaar (te begrijpen) aangaande wat ik zei ‘Een korte tijd en jullie zien me niet, en weer een korte tijd en jullie zullen me zien?’” Het eerste woord ‘zien’ (Grieks: *theoreo*) wordt meer gebruikt voor *fysiek observeren* en zien (wondertekenen, werken, een bedelaar, een wolf, linnen doeken, Jezus waar hij stond). Het tweede woord ‘zien’ (Grieks: *horao*, *opsomai*)

wordt meestal gebruikt voor *mentaal en geestelijk zien*: de hemel geopend en de engelen zien neerdalen op Jezus (1:51), het leven niet zien (3:36); en Jezus zien in de heilige Geest (16:19).

***16:20.** Waarachtig, ik verzeker jullie: jullie zullen huilen en weeklagen, terwijl de wereld blij zal zijn. Jullie zullen bedroefd zijn, maar jullie droefheid zal in blijdschap veranderen.

- i. *Droefheid* omdat Jezus gearresteerd en verhoord wordt, gezeseld en gekruisigd wordt en uiteindelijk sterft. De wereld van Joodse godsdienstige leiders en Romeinse politieke leiders met al hun aanhangers zullen blij zijn dat Jezus uit de weg geruimd is. Ze zullen ten onrechte denken dat het Licht dat hun duisternis steeds ontmaskerde uitgedoofd is.
- ii. *Blijdschap* omdat Jezus uit de dood zal opstaan en veertig dagen lang aan hen zal verschijnen en uiteindelijk door zijn Geest in hen zal wonen. Maar hun blijdschap zal ook bestaan in het diepe besef na de opstanding en uitstorting van de Geest dat juist het lijden en de kruisdood van Jezus de schuld en macht van de zonde in hen overwonnen heeft. En dat Jezus Christus door zijn dood en opstanding satan compleet aan banden gelegd heeft (12:31-32; Kolossenzen 2:15) en begonnen is om ontelbare mensen uit het machtsdomein van de wereld over te brengen naar zijn koninkrijk (Kolossenzen 1:13). Zo wordt niet alleen de opstanding (Lucas 24:41) maar ook de dood van Jezus een bron van onbeschrijflijk diepe blijdschap! De discipelen verheugen zich en roemen dan ook in het kruis (Galaten 6:14).

***16:21.** Wanneer een vrouw geboorte schenkt (baart), heeft ze pijn omdat haar uur gekomen is, maar wanneer het kind geboren is, herinnert ze zich haar angst (benauwdheid) niet meer omdat ze blij is dat er een mens ter wereld gekomen is. Dit is een illustratie.

***16:22.** Daarom hebben ook jullie nu verdriet, maar ik zal jullie weer zien, en jullie hart zal blij zijn, en niemand zal jullie blijdschap van jullie wegnemen. Nu, bij de laatste maaltijd, zijn de discipelen verdrietig (14:1,27; 16:6). Ze kunnen zijn vertrek dat nabij is niet accepteren. In 16:16 zei Jezus dat *de discipelen* hem weer zouden zien en in 16:22 dat *hij* hen weer zou zien. Dit is een verwijzing naar de hele periode na het kruis: de opstanding, de hemelvaart, de troonsbestijging, de uitstorting van de heilige Geest tot aan de wederkomst. De blijdschap begint bij de opstanding van Jezus, maar gaat door gedurende de hele periode van de Geest tot de wederkomst. Het feit dat Jezus hen de hele tijd geestelijk en fysiek ziet en het feit dat zij hem de hele tijd geestelijk mogen zien is de bron van deze grote blijdschap. De moeilijke omstandigheden, verdrukkingen, vervolgingen en vijanden kunnen deze blijdschap nooit meer wegnemen! Jezus wil dat hun blijdschap volkomen is (15:11).

***16:23.** Op die dag zullen jullie mij niets vragen. In 16:19 wilde de discipelen Jezus iets vragen met betrekking tot 'de korte tijd' maar durfden hem niet meer in de rede te vallen. Zij wisten niet wat ze moesten doen. In 16:23 zegt Jezus dat na de uitstorting van de heilige Geest de discipelen zich niet langer zo zullen voelen. De Geest zal aan hen duidelijk maken waarom Jezus moest sterven en waarom zijn vertrek tot voordeel van de Gemeente zal zijn. Gedurende de periode van de Geest zullen de discipelen antwoorden vinden op hun vele vragen.

Waarachtig, ik verzeker jullie: wat jullie de Vader ook vraagt zal hij aan jullie geven in mijn naam. Gedurende de periode van de Geest zullen de discipelen ook antwoorden krijgen op hun gebeden. Hun vragen naar inzicht (16:23a) zal uitgebreid worden naar een vragen naar gunsten (16:23b). De discipelen vragen (bidden) in de naam van Jezus (14:13-14; 15:7-16) en God de Vader geeft antwoord op hun vragen (gebeden) in de naam van Jezus (16:23-24). Niet alleen behoren christenen te vragen in overeenstemming met Gods wil (1 Johannes 5:14-15), maar ook God de Vader antwoordt gebeden in overeenstemming met zijn geopenbaarde verlossingsplan in Jezus Christus en op basis van het volbrachte verlossingswerk van Jezus.

***16:24.** Tot nu toe hebben jullie niets gevraagd in mijn naam. Tot nu toe hadden de discipelen in hun gebeden altijd God de Vader direct aangesproken, zonder Jezus Christus te noemen. Dat was niet verkeerd omdat dat nog hoorde bij de periode van het Oude Testament. Nu staat Jezus op het punt om zijn verlossingswerk te voltooien door te sterven en op te staan. Nu breekt de periode van het Nieuwe Testament aan. Nu moet er ook een verandering komen in waarom ze bidden en hoe ze bidden. Van nu af aan is bidden 'in de naam van Jezus Christus' bidden op grond van de verworvenheden van zijn volbrachte verlossingswerk. En bidden 'in de naam van Jezus' is bidden in overeenstemming met zijn geopenbaarde verlossingsplan.

Bid voortdurend en jullie zullen heel zeker ontvangen. Het werkwoord 'bidden' is een bevel en staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Het werkwoord 'ontvangen' staat in de toekomstige tijd en drukt 'zekerheid' uit. Jullie moeten volhardend vragen 'in mijn naam' (vgl. Matteüs 7:7)! Dan zullen jullie heel zeker ontvangen! Dit is een belofte.

zodat jullie blijdschap volkomen mag zijn (en volkomen blijft). Het werkwoord 'volkomen' staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Voortdurende omgang met God door gebed en door antwoorden op gebed te ontvangen is wat de blijdschap van christenen helemaal vol maakt! Christus wil dat christenen mensen van volle blijdschap zijn (15:11).

De liefde van God de Vader (16:25-33)

***16:25.** Deze dingen heb ik in allegorieën (beelden) tot jullie gesproken (en mijn woorden blijven in jullie oren doorklinken). Jezus verwijst vooral naar alle dingen die hij tijdens de laatste maaltijd met hen gesproken had. Het woord 'allegorie' (beeld, Grieks: paroimia, Hebreeuws: mashal) betekent een verborgen gezegde, raadsel of illustratie. Jezus heeft veel 'beelden' gebruikt: de tempel afbreken en in drie dagen opbouwen (2:19), een mens moet

wedergeboren worden (3:3-8), Jezus geeft levend water (4:10), mensen moeten zijn lichaam eten en zijn bloed drinken (6:54), rivieren van levend water zullen uit hun hart stromen (7:37-39), Jezus is er vóór Abraham er was (8:58), mensen die blind zijn zullen zien en mensen die zien zullen blind worden (9:39), de goede herder die zijn leven aflegt voor zijn schapen (10:11), mensen die nooit zullen sterven (11:26), de verrader die met Jezus mee at (13:18,21), en 'de korte tijd' (16:16-19). Deze beelden zijn geen directe, ondubbelzinnige uitspraken die mensen meteen laten kiezen. Maar ze zetten mensen wel aan het denken.

Een uur komt wanneer ik niet langer tot jullie in allegorieën (beelden) zal spreken, maar jullie openlijk aangaande mijn Vader zal vertellen (aankondigen, proclameren). Dat uur is nog niet aangebroken, omdat de discipelen nu nog niet alles kunnen bevatten (16:12), Jezus nog niet gestorven en opgestaan is, en de Geest nog niet is uitgestort (16:13). Pas wanneer de Helper komt, wordt de Vader en zijn eeuwige verlossingsplan ten volle verklaard. Dan houden de verborgen gezegden van Jezus in de evangeliën op en worden de leerstellingen aangaande God de Vader en God de Zoon duidelijk uiteengezet door de apostelen in hun brieven. Natuurlijk zijn er in de brieven van de apostelen ook moeilijk te begrijpen dingen (2 Petrus 3:15-16), maar het onderricht is niet meer door middel van bedekte uitspraken maar open en direct. Zo wordt het verlossingsplan van God de Vader duidelijk uiteengezet in Romeinen 3:21-25; 5:1-21; 8:1-39; Efeziërs 1:3-14; Filippenzen 2:5-11; 1 Petrus 1:3-12; 1 Johannes 3:1-22.

***16:26-27.** Als jullie in die dag iets vragen (bidden) in mijn naam, hoef ik het niet meer namens jullie aan de Vader te vragen (Letterlijk: ik zeg niet dat ik het namens jullie aan de Vader zal vragen), want de Vader zelf heeft jullie voortdurend lief, omdat jullie mij lief hebben gehad (en nog steeds liefhebben met blijvend effect) en hebben geloofd dat ik van (Grieks: para) God ben gekomen (en dat nog steeds geloven met blijvend effect). Het eerste werkwoord 'liefhebben' staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. De twee laatste werkwoorden 'liefhebben' en 'geloven' staan in de voltooid tegenwoordige tijd en drukken een blijvend effect uit.

- i. Christenen bidden zelf tot God de Vader. Dit sluit aan bij vers 23-24: In het tijdperk van de Geest zijn de Christenen niet meer als onmondige kinderen en hoeft Jezus niet meer namens hen te vragen (te bidden) tot de Vader. Dan zullen de christenen zelf tot God de Vader bidden in de naam van Jezus Christus. En God de Vader zal hen verhoren, want God de Vader zelf heeft christenen voortdurend lief! God de Vader zal dat doen omdat christenen God de Zoon voortdurend liefhebben en voortdurend geloven dat God de Zoon van God de Vader is gekomen.
- ii. Christenen in de liefdescyclus. De twee woorden voor 'liefhebben', 'agapao' en 'fileo', worden in het Johannes evangelie gebruikt om de liefde van God voor de discipelen en de liefde van de discipelen voor God uit te drukken (vgl. ook 21:15-17). De liefde van christenen is niet de oorzaak dat God de Vader christenen liefheeft. De liefde van God (Christus) gaat aan onze liefde *vooraf, vergezelt* onze liefde en *volgt op* onze liefde (15:10). God de Vader heeft als eerste lief door God de Zoon tot verloren mensen te zenden (3:16; 1 Johannes 4:7-10,19). Christenen beantwoorden Gods liefde door Gods verlossing in Jezus Christus door geloof aan te nemen en vervolgens als christenen in liefde te gaan leven. De voortgaande gehoorzaamheid en liefde van christenen brengt de volgende cyclus van liefde van God op gang (14:21,23).
- iii. Christus blijft voorbede doen voor christenen. Wanneer christenen zelf tot God de Vader mogen bidden betekent dat niet dat Christus ophoudt voor hen te bidden. Op grond van zijn volbrachte verlossingswerk blijft Christus dag en nacht voor de christenen bidden (Romeinen 8:34; Hebreeën 7:25). Christus blijft de onmisbare Middelaar die zijn verlossingswerk in de levens van christenen toepast door de Geest.
- iv. Christus blijft onmisbaar voor de gebeden van de christenen. Wanneer christenen zelf tot God de Vader mogen bidden betekent dat ook niet dat christenen de gebeden van Christus niet nodig hebben om door God de Vader verhoord te worden. Christus blijft ook de onmisbare Hogepriester voor christenen in al hun gebeden: hun gebeden worden alleen op grond van het volbrachte werk van Christus en in overeenstemming met zijn geopenbaarde verlossingsplan verhoord (16:24). D.w.z. hun gebeden worden alleen met 'de tussenkomst van Christus' (Hebreeën 4:14-16; 13:15) verhoord! Het boek Openbaring leert deze waarheid in symbolen. De gebeden van de christenen worden verbonden (gemengd) met de gebeden (wierook) van Christus. De volmaakte gebeden van Christus maken alle onvolmaakte gebeden van de christenen volmaakt en acceptabel voor God de Vader (de wierook en gebeden van de christenen stijgen omhoog naar God). En God de Vader handelt in de geschiedenis van mensen op de aarde in antwoord op de gebeden van christenen die door de gebeden van Christus volmaakt gemaakt zijn (Openbaring 8:3-5)!

***16:28.** Ik ben vanuit de Vader uitgegaan en in de wereld gekomen. Ik verlaat de wereld weer en ga tot de Vader.

Het verlossingswerk is het werk van Christus. Christus werd niet alleen door de Vader *gezonden*, hij is zelf uit de Vader gegaan en naar de wereld *gekomen*.

- i. Christus is 'uit' (Grieks: ek) de Vader gekomen. Dit is een aanduiding van zijn goddelijke natuur en bestaan van alle eeuwigheid.
- ii. Christus is 'in' (Grieks: eis) de wereld (1:9, betekenis ii) gekomen. Dit is een aanduiding dat hij naast zijn goddelijke natuur ook de menselijke natuur heeft aangenomen en zowel in de schepping als in de wereld-geschiedenis binnen is getreden. Hij is inderdaad 'God met ons' (Matteüs 1:23).
- iii. Christus verlaat de wereld weer (1:9, betekenis ii).
- iv. Christus gaat 'van aangezicht tot aangezicht met' (Grieks: pros) de Vader (14:3,23). Hij keert tot God de Vader terug in de meest vertrouwelijke omarming van God, maar nu ook met zijn verheerlijkte, opgestane lichaam (vgl. 1 Korintiërs 15:42-44; Filippenzen 3:21).

***16:29-30.** De discipelen zeiden tot hem: “Nu spreekt u openlijk en in geen allegorieën (beelden). Nu weten we dat u alles weet en dat niemand u iets hoeft te vragen.” Eerst dachten de discipelen dat Jezus te veel in beelden sprak. Nu springen ze naar het andere uiterste en denken dat Jezus alles alleen maar openlijk gaat zeggen. Door na te denken weten (Grieks: oida) de discipelen, dat Jezus alwetend is. Hij wist hun onuitgesproken gedachten en vragen voordat zij die uitspraken (16:19; Psalm 139:4). Mensen hoeven Jezus niet eerst iets te vragen voordat Jezus kan weten wat ze wilden vragen. Hij weet het voordat zij vragen!

Hierdoor geloven we (zonder op te houden) dat u van God gekomen bent. God is alwetend (Psalm 139:1-18). Jezus is ook alwetend! Dus Jezus moet God zijn! Als God (de Zoon) kwam hij van God (de Vader). Dit was de laatste belijdenis van de discipelen voor de kruisiging van Jezus. Vergelijk de belijdenissen van Natanaël (1:49), Petrus (Matteüs 16:16) en Tomas (20:28).

***16:31-32.** Jezus antwoordde hen: “Geloven jullie nu (zonder op te houden)?” Let op, er komt een uur – en dat is al gekomen – dat jullie verstrooid (uiteengedreven) zullen worden, ieder naar zijn eigen (woning) en mij alleen zullen laten.

- i. Jezus trekt niet hun geloof in twijfel, maar in het licht van 17:8 (“zij geloven dat u mij hebt gezonden”) waar-schuwt Jezus hen niet overmoedig te worden. Hun geloof is wel oprecht maar nog niet volwassen! Hun anker is nog niet sterk genoeg om de komende storm te weerstaan.
- ii. Het uur waarin Jezus verraden zal worden is aangebroken (gekomen). Het werkwoord ‘komen’ staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Judas en zijn aanhangers waren al onderweg. De wolf valt de kudde aan en jaagt de schapen uiteen (10:12). In het synoptische evangelie van Matteüs zegt Jezus: “Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: ‘Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden’.” (Matteüs 26:31). Hierdoor gaat de profetie in vervulling: “Zwaard, ontwaakt! Verhef je tegen mijn herder, tegen de man met wie ik mij verbonden heb – spreekt de Heer van de hemelse machten. Dood de herder, zodat de schapen verdwalen. Weerloos als ze zijn zal ik ze treffen” (Zacharia 13:7).
- iii. Elke discipel zal naar zijn eigen woning (vgl. 19:27) terugkeren. Ze zullen niet als een groep discipelen bij elkaar blijven maar uiteengedreven worden. Ze laten Jezus allen in de steek. Zelfs na de opstanding keerden de discipelen niet terug naar vissen voor het koninkrijk, maar naar vissen in de Meer van Tiberias (vgl. 21:3).

En toch ben ik nooit alleen, want de Vader is altijd met mij (vgl. 8:29). De werkwoorden staan in de onvoltooid tegenwoordige tijd.

***16:33.** Deze dingen heb ik tot jullie gesproken (en mijn woorden blijven doorklinken in jullie oren), zodat jullie in mij voortdurend vrede mogen hebben. Jezus verwijst naar de dingen die hij hen die avond leerde. Het woord ‘vrede’ kan objectief zijn: het herstel van de relatie met God (Romeinen 5:1-2), of subjectief zijn: de ervaring van zekerheid m.b.t. rechtvaardiging (vergeving) en adoptie (Romeinen 8:16-17). De context van 14:27 en 16:33 duidt vooral op het subjectieve aspect van vrede.

In de wereld zullen jullie voortdurend verdrukkingen (beproevingen, tegenspoed) hebben, maar houdt moed: ik heb de wereld overwonnen (met blijvend effect, de wereld blijft overwonnen).

- i. ‘De wereld’ (1:9, betekenis vi) probeert steeds weer om christenen eruit te werken: uit de politiek, uit het rechtsstelsel, uit de plaatselijke besturen, uit verenigingen, enz., want het licht verhindert dat de duisternis voortwoekert (3:19-21; Matteüs 5:14-16).
- ii. Christus heeft de wereld overwonnen. Het werkwoord staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Er zal veel verdrukking, strijd en tegenstand zijn, maar de uitkomst is al veilig! Aan het eind is Jezus de Overwinnaar en zijn christenen meer dan overwinnaars met hem (Romeinen 8:37; Filippenzen 2:9-11; Openbaring 17:14). Jezus spreekt vanuit het gezichtspunt van zijn volbrachte verlossingswerk na zijn troonsbestijging! Met dit perspectief kunnen christenen ook moed houden! Christus heeft de wereld overwonnen: christenen zullen zeker ook de wereld overwinnen!

Vragen

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Wat zijn de belangrijkste redenen waarom de wereld christenen verdrukt en vervolgt? (16:1-6)
3. Wat is het specifieke werk van de heilige Geest in de wereld (16:7-11)
4. Wat is het specifieke werk van de heilige Geest in de Gemeente? (16:12-15)
5. Waarop slaat ‘de korte tijd’ wanneer Jezus van de discipelen weg is? (16:16-22)
6. Wat betekent het te bidden ‘in de naam van’ Jezus Christus? (16:23-24)
7. Wat betekent het dat Jezus de wereld overwonnen heeft? (16:33)